

॥ ८५ ॥ इतिभीष्मपर्वणिनैलकंठीयेभारतभाष्यदीपेत्तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥७३॥ ॥७४॥ एवमुक्तेति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ नवाशाम्यन्तिनैवशाम्यन्ति यमक्षयंयमलोकं ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ दि
व्येति यथादीपेनांधकारेनाशितेचक्षुषाघटोदृश्यतेएवंधीष्ट्यासर्वविषयावरकाज्ञानतमसिनाशितेसतिचिदात्मरूपेणचक्षुषासर्वप्रकाशतइत्यर्थः ॥ ८ ॥ शास्त्रचक्षुरिति यदाऽहंब्रह्मास्मीतिवाक्योत्थया
धियात्मानंयोगीपश्यतितदाऽधोऽप्यनंधोभवति तथाचश्रुतिः तंवाएतंसेतुंतीर्त्वाऽधःसन्ननंधोभवतीति सेतुंमर्यादाविधारकंपरमेश्वरंतीर्त्वाप्राप्येतिश्रुतिपदयोरर्थः अनेनैवाभिप्रायेणअवेक्षस्वेत्याह नमस्तइति
विनयःस्वस्योपदेष्टृत्ववारणाय व्यासेनैवत्वमुपदिष्टोसीतिभावः ॥ ९ ॥ त्रसानांजंममानांयोनिरुत्पत्तिस्थानं अंडजाःपक्षिसरीसृपाद्याः स्वेदजाःयूकालिक्षाद्याः जरायुजाःमनुष्यपश्व्याद्याः ॥ १० ॥ येषुच

नबाहुल्येनसेनायाजयोभवतिनित्यशः॥ अधुवोहिजयोनामदैवंचात्रपरायणं ॥ जयवंतोहिसंग्रामेरुतकृत्याभवन्तिहि ॥ ८५ ॥ इतिश्रीमहाभारतेभीष्मपर्वणि
जंबूखंडविनिर्माणप० निमित्ताख्यानेतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥७३॥ वैशंपायनउवाच एवमुक्ताययौव्यासोधृतराष्ट्रायधीमते ॥ धृतराष्ट्रोपितच्छ्रु
त्वाध्यानमेवान्वपद्यत ॥ १ ॥ समुहूर्तमिवध्यात्वाविनिःश्वस्यमुहुर्मुहुः ॥ संजयंसंशितात्मानमपृच्छद्भरतर्षभ ॥ २ ॥ संजयेमेमहीपालाःशूरायुद्धाभिनं
दिनः ॥ अन्योन्यमभिनिघ्नंतिशस्त्रैरुच्चावचैरिह ॥ ३ ॥ पार्थिवाःपृथिवीहेतोःसमभित्यज्यजीवितं ॥ नवाशाम्यन्तिनिघ्नंतोवर्धयंतियमक्षयं ॥ ४ ॥ भौममै
श्वर्यमिच्छंतोनमृष्यन्तेपरस्परं ॥ मन्येवदुगुणाभूमिस्तन्ममाचक्ष्वसंजय ॥ ५ ॥ बहूनिचसहस्राणिप्रयुतान्यर्बुदानिच ॥ कोट्यश्वलोकवीराणांसमेताःकुरु
जांगले ॥ ६ ॥ देशानांचपरीमाणंनगराणांचसंजय ॥ श्रोतुमिच्छामितत्त्वेनयतएतेसमागताः ॥ ७ ॥ दिव्यबुद्धिप्रदीपेनयुक्तस्त्वंज्ञानचक्षुषा ॥ प्रभावा
त्तस्यविप्रर्षव्यासस्यामिततेजसः ॥ ८ ॥ संजयउवाच यथाप्रज्ञंमहाप्राज्ञभौमान्वक्ष्यामितेगुणान् ॥ शास्त्रचक्षुरवेक्षस्वनमस्तेभरतर्षभ ॥ ९ ॥ द्विवि
धानीहभूतानिचराणिस्थावराणिच ॥ त्रसानांत्रिविधायोनिरंडस्वेदजरायुजाः ॥ १० ॥ त्रसानांखलुसर्वेषांश्रेष्ठाराजन्जरायुजाः ॥ जरायुजानांप्रवरामा
सिनां ॥ सर्वेषामेवभूतानामन्योन्येनोपजीवनं ॥ १३ ॥

तुर्दशसुयज्ञाःप्रतिष्ठिताः तेमानवाःत्रैवर्णिकाः पशवश्चगोऽजाद्याः जरायुजानांमध्येप्रवराइतियोजना ॥ ११ ॥ १२ ॥ ग्राम्याणां
वक्ष्यमाणानांपशूनांमध्ये तथारण्यवासिनामित्यपि पुरुषैर्वेदेवाःपशुमालभंत तस्मान्नयःपशूनांहस्तादानाःपुरुषोहस्तीमर्कटइतिविध्यर्थवादादिषुपुरुषेपिपशुत्वमस्येवेतिग्राम्यपशुपुरुषस्यगणनं ॥ १३ ॥